

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cooperatio famuli cum Domino, & similium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

dec. c. 7. Castr. Pal. t. 1. r. 6. d. 6. de Charit. a. p. 7. Diana. p. 5. r. 7. per totum, citans Pontium, duos Hurtad. aliōdque. Cuius ea ratio brevis est: quia, quando te vrg. causa rationabilis, ut facias illud opus, moraliter censeris non posse aliud facere; illa enim vrgens necessitas aufert à te potentiam moralem: ergo tunc non teneris ob eo opere te cohibere. Probatur consequentia: quia abstinere à eo opere, quod ex se malum non est; ideo deberes, ut impedires, seu, ut non permitteres peccatum proximi: at impedire tunc non potes; ergo, &c. Probo hanc minorem, tunc non potes; tollit enim à te, ut dictum est, potentiam moralem vrgens illa causa: ergo non debes, siquidem ad impossibile nemo tenetur: quare tunc non iudicaberis velle peccatum proximi; sed propter necessitatem suam solum censeris negativè permittere. Vides totam rationem huius doctrinæ fundari in duobus; Primò, in natura operis, seu actionis, quæ ex se sit non mala; Secundò, in casu rationabili excusante, quæ sit iusta, & proportionata cum opere faciendis; hoc est, quæ eius sit rationis, ut respectu operis, quo malè vtiutur criminolus, censeatur pro te moraliter vrgens, & necessaria. Si alterum ex his absit, cooperantem peccare, non est dubium. Solum dubitare, quis posset quod peccati generis? & respondet Sanchez l. c. n. 10. eo genere peccati quod committit ea actione abutens. Quid, si dicas esse solum contra Charitatem; cum de Lugo de penit. d. 10. sect. 4. §. 2. legatur, quæ dixi in opus de Confess. l. 2. c. 1. §. 37. n. 101. de scandalo inde enim, an id possit dici, colligit studiosus Lector.

17. Verum, enim verò vnde exploratum habeam causam esse sufficientem excusantem? Arbitrio prudentis potius, quam certà regulà id definiri, potest. Non enim semper eadem causa excusabit; sed maximè perpendi debet: Primò, remotè, an proximè opus indifferens sit coniunctum cum peccato abutentis, nam si remotè, minor causa te excusat; si proximè, maior, & vrgentior causa opus erit ad excusandum. Secundò, an sit in materia iustitiæ, ubi intercedit damnum tertij; maiorque vrget obligatio, nè cum eius damnificatione coopereris, an in aliis materiis, in quibus minor solet vrgere obligatio: maiore enim in materia iustitiæ causa excusationis esse debet, minor in aliis. Tertio, concludet item advertere, An: si tu eam cooperationem proximo, neges, cessaturus is sit à peccato; si enim cessaturus esset, maior causa requiritur, quàm si nequaquam. Vides, quàm implexa; quàm confusa sit allata regula? Illi ego acquiescere non possumus, nisi ad casus particulares, praxis gratià, descendamus: nam sic aliquando clarior evadet regula, & nonnihil accuratus Confessarius sublevaritur.

Cooperatio famuli cum Domino, & similium.

18. Ipsa communis famulus, & obsequij ratio est proportionata causa, cur excusetur famulus filius vno verbo, subditus, sequentia opera ex se indifferentia faciens; Ita Sanchez l. c. n. 2. Primò, si iussu heri vsurarij pecuniam numeret: deferat recipiat, referat mere in libro: sed de his fusè mox à n. 42. Secundò, si eiusdem iussu, quem scit ire ad adulterandum sternat equum, ipsum merè comitetur, melèque expectet ante fores (merè, inquam, hoc est, non ut custodiat, animosiorémque ad peccandum reddat) sternat lectum, cibos condat, ministrèque concubinae, eandemque merè associet, ducendo ad locum, ubi Dominus peccaturus est, inuamque aperiat eidem ingressuræ. Tertio, si ornet suam heram meretricem, si deferat scripta, & internuntia solius vrbaniatatis plena; deferat munuscula, & esculentia; præstetque alia officia, quæ alius famulus æquè præstaret.

Dixi (solius vrbaniatatis) nam si contineant turpia, & amatoria, vel directè ad peccatum provocantia, ut item si contineant claram provocationem ad duellum; nulla erit excusatio, nam hæc sunt intrinsecè mala, ex San-

chez n. 26. quam vis Castr. Pal. t. 1. r. 6. d. 6. p. 11. n. 7. licere in aliqua vrgentissima causa, dubitari vnde docemur, est certus de turpitudine amoris Domini, vel proximi, inter quas intercurrunt illa scripta, sunt valde suspecta: nunquam licere deferre, sentit ibid. Sanchez quia debet servus ex communiter contingentibus peccatis, ea esse amatoria, & mala: benignius tamen etiam in hoc loquitur Castr. Pal. ibid. citans Rebellen. enim delationem ex aliqua vrgentissima causa, peccati mortis, vel similis gravis mali avertendi, uterque concedit.

19. Præterea, subditus non ex sola famularus ratione sed metu notabilis detrimenti (quale esset, si quis, ne Dominum hunc deserens, cogatur alium cum suo molestia, & damno querere, ne à Domino malè tractetur, ne totius oculis aspicatur, ne è domo cum suo detrimeto expellatur) subditus, inquam, excusabitur, si referat adulteræ, vel inimico, ut tali hora ad domum heri, vel ad conditum locum accedat (sed ne dicat, ut accedat ad peccandum: vel ad pugandum in duello; hæc enim sunt intrinsecè mala) si iussu heri insequatur pulchrum, visurus, vel requisiturus, ubi ea habiteret, & nihil aliud, si iussu iustidem non aperiat modò januam, sed doceat, ubi herus sit; si Dominum adiuvet ad ascendendum per fenestram, quò ingrediatur in locum, ubi peccaturus sit. Hæc enim, & similia, cum sint aliquantò propiora peccato abutentis, indigent causa aliquantò graviore, quàm sit ratio famularus; & ea, quæ dicta est, iustificans satis superque censetur. Si famulus ad duellum associet Dominum, vel eundem fornicantem custodiat ante fores, ut in utroque peccato animosior sit; clare peccabit, ut modò innuimus; Ita Sanchez n. 23. quia finis est pravus: at si materialiter associet, custodiare, id est, ut Dominum suum non derelinquat, licet videat eum in hac associatione, ut animosior fiat ad peccandum, excusari quidem potest: sed non sufficit ratio sola famularus nec notabile illud nocumentum, quò diximus in his animosiorum Dominum reddens, valde propinqua est peccato: multò magis id dico de associatione eadem materiæ ad duellum, & de omni cooperatione, qua quis vtiutur ad occidendum: quia maiorem causam requirit supra diximus, quando culpa abutentis est contra iustitiam.

20. Quæsitum semel fuit, An si amicus meus velit, ut ego feram munuscula, & similia, turpis scilicet amoris incitamenta, quæ ipse mitti at suam concubinam possim, ego sine peccato deferre; Responso fuit absolute negativa, quia ex vna parte hæc actio, licet aliàs indifferens, est conjuncta cum peccato amici, ejusque concubinae; & ex alia parte non adest causa excusans dicta ex famulatu, vel ex alio detrimento, ut supponimus: nec enim, si adest quidam modicus rubor, videtur esse regulariter tanti momenti, ut satis excuset. Fateor tamen, si tibi magni sit ejusmodi amicitia, ac verè timeres eam amittere; excusari te posse: quia tunc notabilis nocumenti justus metus accedit. Simile quid erit, si te amicus petat, ut cubiculum ei accommodes: in quo scis eum fornicaturum: nisi enim notabilis necessitas te excuset, peccabis, si illi morem geras. Ita Sanchez l. c. n. 31. Et notabiliorem quidem posco, si in tuo cubiculo securus, & confidentius sit amicus peccaturus, ob rationem modò dictam in associatione, atque eodem modo philosophare in cæteris similibus, ubi ratio famularus, & obsequij non invenitur.

21. Occasione famuli, illud de Dominis adverte, nam si Dominus non eiciat servum habentem extra domum Domini concubinam, seu, universum servum malum; vel si non subtrahat aliquid ex necessariis, quando probabiliter creditur servum ex tali ejjectione, vel subtractione ad sanam mentem rediturum, peccaturum mortaliter: Quòd si verisimile esset domo expulsum deteriore fornicurum, (ut certè facile præsumi posset) liceret domi retinere,

id etiam obiter tangam) posse à puella repellì Medi-
cum, & sic negligere curationem sui morbi, ne tangat
Paris I.

29. Licet tamen famulo, sed non nisi addito timore
notabilis dñi explicati n. 19. emere pro Domino depi-
iam imaginem concubinae, sicut etiam mo^{us} dictis ibi
T